

**TIBBIYOT XODIMINING MUOMALASI TERAPEVTIK JARAYONNING
PSIXOPROFILAKTIK ASOSI SIFATIDA**

Sharapova Dildora Baxtiyarovna

TTA "Pedagogika va psixologiya" kafedrasida o'qituvchisi

Qizg'izboeva Madina

TTA "Tibbiy profilaktika" yo'nalishi 2-kurs talabasi

Mirzaahmadova Durdona

TTA "Tibbiy profilaktika" yo'nalishi 2-kurs talabasi

Annotatsiya: *Ushbu maqolada psixologiyada tibbiyot xodimining muomalasi terapevtik jarayonning psixoprofilaktik asosi sifatida qay darajada ta'sir etishi tavsiflanadi va muhokama qilinadi.*

Аннотация: *В данной статье рассматривается, в какой степени лечение медицинского персонала влияет на психопрофилактические основы лечебного процесса в психологии описано и обсуждено.*

Anstract: *In this article, the extent to which the treatment of medical personnel affects the psychoprophylactic basis of the therapeutic process in psychology described and discussed.*

Shifokor va bemor muloqoti da'volash samaradorligini oshirishda samarali natija beradi. Psixologik tadqiqot yo'nalishiga ko'ra tibbiy psixologik yondoshuvda umumiy va xususiy tadqiqotlarni ajratish mumkin.

XUSUSIY TIBBIY PSIXOLOGIYA TADQIQOTLARI:

1. Kasallikning ma'lum shakllari, xususan, chegara nevropsikiyatrik kasalliklari, turli somatik kasalliklar, organlar va tizimlarda nuqsonlarning mavjudligi bo'lgan aniq bemorlarning psixologiyasining xususiyatlari;

2. Operatsiyaga tayyorgarlik ko'rish va o'tkazish va operatsiyadan keyingi davrda bemorlarning psixologiyasi;

3. Mehnat, harbiy va sud ekspertizasining tibbiy-psixologik jihatlari;

4. Organlar va tizimlarda nuqsonlari bo'lgan bemorlarning psixikasi (ko'rlik, karlik va boshqalar);

5. Alkogolizm va giyohvandlik bilan og'rigan bemorlarning psixikasi;

6. Xususiy psixoterapiya.

Ta'minlash jarayonida tibbiy va psixologik yordam tibbiy psixologiya bir qator dolzarb muammolarni, jumladan, kasalliklarning, xususan, nevropsikiyatrik kasalliklarning tabiatini psixologik tahlil qilish, ruhiy kasalliklarni o'rganishga qaratilgan; shaxsga zararli va foydali ta'sirlarning butun majmuasini o'rganish.

Ilmiy sohaning predmeti bemor psixikasining xilma-xil ko'rinishlarini, ularning kasallik va sog'lig'iga ta'siri, maqbul sharoitlarni ta'minlash, psixologik sog'lomlashtiruvchi ta'sirlarni o'rganishdir.

Tibbiy psixologiya bemor va shifokor o'rtasidagi aloqalarni optimallashtirish, eng tez va to'liq tiklanish va kasalliklarning oldini olish uchun mo'ljallangan.

Har qanday kasallik alohida organlarning emas, balki butun organizmning patologik holati bo'lib, davolash murakkab bo'lishi kerak.

Zamonaviy tibbiyotda patologik sharoitlar shartli ravishda quyidagilarga bo'linadi:

- inson tanasining tizimlari va organlarida patologik o'zgarishlar amalga oshiriladigan ichki (somatik);

- asab kasalliklari. Patologik sharoitlar bu turdagi ko'pincha tizimli xarakterga ega;

- ruhiy kasallik, uning mohiyati inson faoliyatining o'ziga xos sub'ektiv, ideal, oqilona shakllarining buzilishida yotadi. Ushbu turdagi patologiyalar mahsuldorlikning o'zgarishi, maqsadli faoliyat samaradorligi, ketma-ketlikning o'zgarishi, psixomotorning to'liqligi va adekvatligi, pantomimik ekspressivlik, boshqalarni baholashning noto'g'riligi va boshqalarda namoyon bo'ladi.

Kasallikning tabiatidan qat'i nazar, patologik holat shaxsning psixikasidagi o'zgarishlarga olib keladi. Salbiy his-tuyg'ularni kamaytirish stressli sharoitlar ruhiy o'zgarishlar tufayli u tibbiy psixologiyaning eng dolzarb vazifalaridan biridir.

Shunday qilib, klinik psixologiya bemorning psixologik holatini optimallashtirishga imkon beradigan, shaxsning eng tez va to'liq tiklanishiga hissa qo'shadigan istiqbolli ilmiy yo'nalishlardan biridir.

Psixoterapiya (psixo... va terapiya) — ruhiy kasal bemorlarni davolash maqsadida so'z, xushmuomala bilan hamda qulay sharoit yaratish orqali ular ongiga psixik ta'sir etish. Umumiy va xususiy (yoki maxsus) psixoterapiyaga farqlanadi. Umumiy psixoterapiya bu vrachning bemor bilan bo'lgan muloqotlari jarayoni, bunda turli ruxiy ta'sirotlar bemor shaxsiga, uning tuzalishiga ishonch hosil qilish, uni tinchlantirishga tibbiy xodimlarning (vrachlar) noto'g'ri hara-katlari tufayli paydo bo'ladigan holatlarni (yatrogeniya) oldini olishga qara-tiladi. bu barcha davolash choralari ichida yordamchi tadbir hisoblanadi.

Hususi psixoterapiyada tushuntirish, suhbat o'tkazish, ishontirish (faoli holat va gipnoz holatlarida), o'z-o'zini ishontirish (autogen mashq) va boshqa xillari bor. psixoterapiyada asosiy qurol so'z hisoblanadi. So'zning qudrati, uning shifobaxsh ta'siri qadim zamonlardan ma'lum. Psixoterapiya Pavlov so'zning oliy nerv faoliya-tida qudratli qo'zg'atuvchi ta'sir eka-nini ilmiy jihatdan asoslab berdi. Gipnoz vaqtida psixoterapevtning so'zi bosh miya po'stloq qismining ma'lum bir yerida kuchli qo'zg'alish o'chog'ini vujudga keltiradi va bu turlicha ifodalangan tormozlanish holatiga olib keladi. Bemor bilan vrach o'rtasida olib boriladigan tushuntirish suhbat psixoterapiyaning yetakchi usuli bo'lib u to'g'ri olib borilganda har qanday bemor ham tinchlanadi, ham dardi yengillashadi. ishontirish usuli eng keng tarqalgan. muhimi bemorni ishontirish, suhbat oqilona va mulohaza bilan olib borilishi lozim. tushuntirish va ishontirish, odatda, birgalikda olib

boriladi. Bunda vrach bilan bemor o'rtasida o'rnatilgan munosabat muhim o'rin tutadi. Ta'sir qilish va o'z-o'ziga ta'sir etish psixoterapiyaning muhim usullaridan hisoblanadi. bedorlik holatida ta'sir etishdan maqsad u yoki bu kasallik holatini bartaraf etishgina emas, balki bemorni bu holatdan tuzalib ketishiga ishon tirish va bunda o'z organizmining kuchiga ishonchini mustahkamlashdan iborat. ayrim psixoterapevtlar ruhiy ta'sir etishni uxlatadigan vositalar (dorilar)dan foydalanib bajaradilar.

Psixoterapiya nevrasteniya va boshqa shunga o'xshash holatlarda, jumladan, jinsiy o'zirligi (impotensiya), miyadan ketmaydigan holatlar nevrozida, isteriya nevrozida, psixopatiyalarda, alkogolizm va narkomaniyalarda keng qo'llanadi.

Xulosa o'rnida shuni ta'kidlash kerak-ki, da'volash jarayonida shifokorning muomalasi terapevtik jarayonning samarali bo'lishiga, bemor ishonchiga kirish orqali bemor va shifokor o'rtasidagi aloqalar optimallasadi va kasalliklar samarali da'volaah yoki oldini olishga erishiladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Petuxov V. V. Lekcii po obshchey psixologii. Leksiya 1
2. Francic Crick Memorial Conference (7-iyul 2012-yil). 27-iyul 2020-yilda asl nusxadan arxivlandi. Qaraldi: 27-iyul 2020-yil.
3. Соколов Е. Н. Очерки по психофизиологии сознания / под ред. М. И. Черкасской, под науч. ред. Е. Д. Шехтера. — М.: МГУ, 2008. — С. 12, 11. — 255 с. — 1 000 экз.
4. Crick F., Koch C. The problem of consciousness //Scientific American. Special edition. 2002. Vol. 12. No 1. R. 11—17
5. „Соколов Е. Н. Очерки по психофизиологии сознания. Введение// Вестник Московского университета. Серия 14. Психология.- 2007. — № 4 — с.11-19“. 24-yanvar 2020-yilda asl nusxadan arxivlandi. Qaraldi: 24-yanvar 2020-yil.
6. Исканджанова, Ф. К. (2022). МЕТОДОЛОГИЯ ПОВЫШЕНИЯ ПРОФЕССИОНАЛЬНО ПЕДАГОГИЧЕСКОЙ И ИНФОРМАЦИОННОЙ КОМПЕТЕНТНОСТИ ВРАЧА-ПЕДАГОГА: Исканджанова Феруза Камолдиновна, Преподаватель кафедры «Педагогика и психология» Ташкентская медицинская академия. Образование и инновационные исследования международный научно-методический журнал, (6.2. Махсус сон), 163-166.
7. Исканджанова, Ф. К., & Аллабердиева, Ч. (2016). Роль групповых межличностных отношений в социализации личности. Ученый XXI века, 58.